

GROENE VOETSTAPPEN

GROEP 7/8- Bereken jouw ecologische voetafdruk

Lesdoel

De leerlingen kennen het begrip ecologische voetafdruk en berekenen wat hun eigen voetafdruk is.

Inleiding

Iedereen laat een eigen ecologische voetafdruk achter. Hoe groot de ecologische voetafdruk van mensen is, verschilt behoorlijk tussen verschillende landen. Dit heeft te maken met het consumptiegedrag, oftewel de keuzes die mensen maken (en hebben) over de dagelijkse dingen. Bij de productie van voedsel en kleding, het gebruik van vervoersmiddelen en woningen en de verwerking van afval komt CO₂ (koolstofdioxide, een broeikasgas) vrij. Gelukkig kunnen bomen dit uit de lucht halen en opslaan. Daarom wordt de ecologische voetafdruk gemeten in hectaren. Je ecologische voetafdruk is het aantal hectare bomen wat nodig is om jouw CO₂ uitstoot uit de lucht te halen.

Tip: ter inleiding kun je ook het Schooltv filmpje 'Mondiale voetafdruk- Duurzaam consumeren' bekijken.

Aan de slag

Print vooraf voor elke leerling een vragenlijst uit. Leg uit wat een ecologische voetafdruk is. Bespreek met de leerlingen wat zij denken dat hun eigen voetafdruk is. Deel de vragenlijsten uit. De leerlingen gaan vervolgens aan de hand van de vragenlijst hun ecologische voetafdruk berekenen. In de vragenlijst worden vragen gesteld over onderwerpen zoals voeden, kleden, verwarmen, wonen en vervoer. Na afloop van de vragenlijst laat je de leerlingen in groepjes bijeen zitten en bespreken zij hun resultaten. Tot slot bespreek je het klassikaal.

Reflectie

Bespreek met de leerlingen of hun schatting overeen komt met de berekende voetafdruk. Hoeveel aardbollen hebben zij zelf nodig? Wat is goed voor het milieu en wat is slecht voor het milieu? Wat doen zij al om hun voetafdruk zo klein mogelijk te houden? Wat zouden ze misschien nog beter kunnen doen?

Benodigheden:
- Werkblad uitgeprint
- Eventueel digibord
voor filmje

WERKBLAD 1a- Bereken jouw ecologische voetafdruk

Naam:.....

Door deze vragenlijst in te vullen ontdek je hoe jij op de aarde loopt en wat voor soort voetafdruk je achterlaat. Weet je het antwoord op een vraag niet, kies dan een puntenaantal in het midden van het rijtje mogelijkheden bij die vraag.

Vragen over voeding:

1. Deze vraag gaat over zuivel, zoals melk, karnemelk, yoghurt, vla enzovoort. Hoeveel bekertjes melk drink jij per dag? Tel hierbij de bekertjes karnemelk op die je per dag drinkt. Plus de bakjes yoghurt of vla die je per dag eet. En als je dan ook nog andere zuivelproducten eet of drinkt (zoals cornflakes met melk) dan tel je die er tenslotte ook nog bij op. Hoeveel zijn dat er in totaal?

- 7 bekertjes/bakjes of meer per dag 10
- ongeveer 6 bekertjes/bakjes per dag.....8
- ongeveer 4 bekertjes/bakjes per dag.....6
- ongeveer 2 bekertjes/bakjes per dag.....4
- soms wel, soms niet.....2
- helemaal geen melk/ karnemelk/ yoghurt/ vla.....0

2. Hoeveel boterhammen met kaas en vleeswaren eet je gemiddeld op een dag?

- 4 of meer boterhammen per dag.....10
- 3 boterhammen per dag.....8
- 2 boterhammen per dag.....6
- 1 boterham per dag.....4
- soms wel, soms niet.....2
- helemaal nooit kaas en vleeswaren.....0

3. Hoe vaak eet jij gemiddeld per week vlees?

- Elke dag vlees bij de warme maaltijd..... 28
- 5 of 6 keer per week vlees bij de warme maaltijd..... 21
- 3 of 4 keer in de week vlees bij warme maaltijd..... 14
- 1 of 2 keer per week vlees bij warme maaltijd.....7
- helemaal nooit vlees..... 0

WERKBLAD 1b- Bereken jouw ecologische voetafdruk

Vraag over kleding en spullen:

4. Hoe vaak krijg of koop jij kleding?

- Ik krijg of koop vaak nieuwe kleding, dat wat in de mode is.....10
- Ik krijg of koop alleen nieuwe kleding wanneer het echt nodig is.....5
- Ik krijg of koop vooral tweedehandskleding of ik krijg het van anderen.....2

5. Hoe vaak krijg of koop jij nieuw speelgoed?

- Elke week wel iets nieuws..... 12
- Elke maand wel iets nieuws.....5
- Alleen met m'n verjaardag en Sinterklaas/kerst.....2
- Net iets vaker dan verjaardag en Sinterklaas/kerst.....3
- Vooral tweedehands spullen..... 1

6. Hoeveel boeken krijg of koop jij?

- Elke maand wel een nieuw boek4
- Een paar nieuwe boeken per jaar.....2
- Vooral tweedehands boeken of geleend van de bibliotheek1
- Helemaal geen boeken0

7. Ben je geabonneerd op een tijdschrift?

- Ik ben geabonneerd op meer dan één tijdschrift.....3
- Ik ben geabonneerd op één weekblad.....2
- Ik ben geabonneerd op één maandblad.....1
- Ik ben nergens op geabonneerd.....0

Vraag over vervoer:

8. Hoe ga je naar school?

- Ik loop of fiets meestal naar school.....0
- Ik kom meestal met de bus of trein naar school4
- Ik word meestal met de auto naar school gebracht6
- Ik ga soms met de fiets/lopend en soms met de bus of auto naar school....4

WERKBLAD 1c- Bereken jouw ecologische voetafdruk

Vraag over verbruik:

9. Hoeveel uur per dag kijk je televisie, ben je aan het computeren, aan het gamen en/of met je mobiel bezig? Tel deze uren bij elkaar op. Hoeveel zijn dat er in totaal?

- 6 uur of meer per dag6
- Ongeveer 5 uur per dag.....5
- Ongeveer 4 uur per dag.....4
- Ongeveer 3 uur per dag.....3
- Ongeveer 2 uur of minder per dag.....2
- Helemaal nooit.....0

Vragen over vakantie:

10. Vliegvakanties: hoe vaak per jaar ga je met het vliegtuig op vakantie en hoe ver weg?

- Meer keren per jaar een verre reis buiten Europa..... 30
- Meer keren per jaar binnen Europa 24
- Elk jaar één verre vliegreis buiten Europa..... 18
- Elk jaar één vliegreis binnen Europa..... 12
- Ik heb in totaal 3 keer gevlogen in mijn hele leven8
- Ik heb in totaal 2 keer gevlogen in mijn hele leven4
- Ik heb nog nooit gevlogen.....0

11. Autovakanties: hoe vaak per jaar ga je met de auto op vakantie en hoe ver weg?

- Meer keren per jaar ver weg bijvoorbeeld Spanje..... 12
- Meer keren per jaar dichtbij.....8
- Eens per jaar ver weg8
- Eens per jaar dichtbij.....6
- Alleen in Nederland.....4
- Niet met de auto op vakantie0

12. Treinvakanties: hoe vaak per jaar ga je met de trein op vakantie en hoe ver weg?

- Meer keren per jaar ver weg bijvoorbeeld Spanje..... 6
- Meer keren per jaar dichtbij.....5
- Eens per jaar ver weg4
- Eens per jaar dichtbij.....3
- Alleen in Nederland.....2
- Niet met de trein op vakantie0

WERKBLAD 1d- Bereken jouw ecologische voetafdruk

Tel nu alle scores bij elkaar op en kijk in welke categorie jij valt:

Scores:

0 – 20: Je hebt een hele mooie voetafdruk. Jouw manier van leven is erg goed voor de aarde. Je hebt voor jouw manier van leven erg weinig grondstoffen/energie/aarde nodig. De aarde heeft ruim voldoende tijd om te herstellen. Je laat maar een heel kleine voetafdruk achter. Ga zo door!

21 – 40: Je hebt een kleine voetafdruk. Jouw manier van leven is goed voor de aarde. Je gebruikt maar weinig van de aarde, aan grondstoffen/energie/enzovoort. De aarde heeft voldoende tijd om alles wat jij gebruikt weer aan te vullen. Je laat een kleine voetafdruk achter. Ga zo door!

41 – 70: Je hebt een gemiddelde voetafdruk. Om jouw manier van leven mogelijk te maken zijn wel aardig wat grondstoffen/ energie/aarde nodig. Je laat best wel een stevige voetafdruk achter op de aarde. Als iedereen zo zou leven, dan zou de aarde dit niet meer aan kunnen. Je zou kunnen kijken naar de vragen waar je veel punten op scoorde. Misschien vind je een manier om dat punten aantal naar beneden te halen.

71 – 100: Je hebt een vrij grote voetafdruk. Om jouw manier van leven mogelijk te maken gebruik je veel van de aarde aan grondstoffen en energie. Jouw manier van leven is een behoorlijke aanslag op de aarde. Je gebruikt zo veel dat de aarde niet voldoende tijd heeft om dit weer aan te vullen. Als iedereen zo zou leven dan raakt de aarde al snel op. Kijk eens hoe je jouw voetafdruk kunt verkleinen. Kijk naar de vragen waar je veel punten op scoorde en vind een manier om deze te verlagen.

101 – 125: Je hebt een megagrote voetafdruk. Om jouw luxe leventje mogelijk te maken gebruik je enorm veel van de aarde. Jouw manier van leven zorgt ervoor dat de aarde uit balans raakt en ook niet voldoende tijd heeft om maar een beetje te herstellen. De aarde beschadigt hier enorm door. Als iedereen zo zou leven dan gaat de aarde in rap tempo achteruit. Het zou erg fijn zijn als je manieren vindt om je puntenaantal en daarmee je voetafdruk te verkleinen. Kijk eens naar de vragen waar je veel punten op scoorde en zoek een manier om deze te verlagen.

Deze test voor jongeren van het basisonderwijs is afgeleid van de 'quick scan' van De Kleine Aarde voor volwassenen (www.dekleinearde.nl). Het is een zo goed mogelijke poging voor jongeren een vergelijkbare scan te maken, maar is niet op alle punten precies doorgerekend. Hij geeft echter een goede indicatie. Dit is een co-productie van het COS in Overijssel en De Kleine Aarde in Bostel.